

UMUMIY O'RTA TA'LIM MAKTABLARIDA O'QUVCHILARNI INFORMATIKA VA AXBOROT TEXNOLOGIYALARI FANIGA QIZIQISHINI OSHIRISH USULLARI

p.f.f.d., dots. **Mingboyev Ulugbek Xujayevich**

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universitetining Jizzax filiali

m_ulugbek1977@mail.ru

Annotatsiya: Ushbu maqolada umumiy o'rta ta'lim maktablarida o'quvchilarning informatika va axborot texnologiyalari faniga qiziqishini oshirish usullari ko'rib chiqiladi. Zamonaviy davrda axborot texnologiyalarining rivojlanishi, talab va imkoniyatlar bilan birga, o'quvchilarning ushbu sohada bilim olishga bo'lgan qiziqishini yanada kuchaytiradi. Maqola pedagoglarga ushbu sohada samarali yondashuvlarni qo'llash uchun tavsiyalar beradi va ta'lim jarayonining sifatini oshirishga yordam beradi.

Kalit so'zlar: interaktiv ta'lim, loyihaviy ishlash, mentorlik dasturlari, kodlash va dasturlash, onlayn resurslar

Abstract: This article examines ways to increase students' interest in informatics and information technologies in general secondary schools. In modern times, the development of information technologies, together with demand and opportunities, increases the interest of students in learning in this field. The article provides recommendations to pedagogues to use effective approaches in this field and helps to improve the quality of the educational process.

Keywords: interactive learning, project work, mentoring programs, coding and programming, online resources

Аннотация: В данной статье рассматриваются пути повышения интереса учащихся к информатике и информационным технологиям в общеобразовательных школах. В современное время развитие информационных технологий вместе со спросом и возможностями повышает интерес студентов к обучению в этой области. Статья дает рекомендации педагогам по использованию эффективных подходов в этой области и способствует повышению качества образовательного процесса.

Ключевые слова: интерактивное обучение, проектная работа, программы наставничества, кодирование и программирование, онлайн-ресурсы.

Bugungi kunda informatika va axborot texnologiyalari fani nafaqat texnologiya sohasida, balki kundalik hayotimizda ham muhim o'rin tutadi. Shuning uchun, o'quvchilarni informatika va axborot texnologiyalari faniga qiziqishini oshirish,

ularning kelajakdagi muvaffaqiyatlari uchun muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqolada, o'quvchilarning informatika va axborot texnologiyalari faniga bo'lgan qiziqishini oshirish uchun samarali usullar va strategiyalar haqida so'z yuritamiz. Bu usullar orqali o'quvchilar nafaqat informatika fanini o'rganishdan zavq olishadi, balki kelajakda ushbu sohada muvaffaqiyatli mutaxassis bo'lishlari uchun zarur bo'lgan bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishadi.

Informatika va axborot texnologiyalari faniga qiziqishni oshirishda bir qator muammolar mavjud. Birinchidan, ko'plab o'quvchilar informatika va axborot texnologiyalar fanini murakkab va qiyin deb hisoblashadi, bu esa ularning qiziqishini pasaytiradi. Ikkinchidan, ba'zi umumiy o'rta ta'lim maktablairda zamonaviy texnologiyalar va resurslar yetishmasligi sababli, o'quvchilar informatika fanini to'liq o'rganish imkoniyatidan mahrum bo'lishadi. Uchinchidan, o'qituvchilarning darslarni qiziqarli va interaktiv o'tkazish bo'yicha malakasi yetarli bo'lmasligi ham muammo hisoblanadi [1].

Bu muammolarni hal qilish uchun bir nechta yechimlar taklif etiladi. Birinchidan, o'quvchilarga informatika va axborot texnologiyalari fanining kundalik hayotdagi qo'llanilishi haqida ko'proq ma'lumot berish kerak. Bu ularning fan qanchalik muhimligini tushunishlariga yordam beradi. Ikkinchidan, umumiy o'rta ta'lim maktablarda zamonaviy texnologiyalar va resurslarni joriy etish zarur. Bu o'quvchilarga informatika va axborot texnologiyalari fanini amaliyotda qo'llash imkoniyatini beradi. Uchinchidan, o'qituvchilarni malakasini oshirish va darslarni interaktiv va qiziqarli o'tkazish bo'yicha treninglar o'tkazish kerak. Bu o'quvchilarning darslarga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ularni informatika faniga jalb qiladi [2-3].

Informatika va axborot texnologiyalari faniga qiziqishni oshirish uchun quyidagi yechimlar taklif etiladi:

Interaktiv va amaliy darslar: O'quvchilarga informatika va axborot texnologiyalari fanini qiziqarli va amaliy tarzda o'rgatish uchun interaktiv darslar o'tkazish zarur. Masalan, kodlash bo'yicha amaliy mashg'ulotlar, robototexnika loyihalari yoki o'yinlar yaratish orqali o'quvchilarni jalb qilish mumkin [4].

Zamonaviy texnologiyalarni joriy etish: Umumiy o'rta ta'lim maktablarda zamonaviy texnologiyalar va resurslarni joriy etish orqali o'quvchilarga informatika fanini amaliyotda qo'llash imkoniyatini berish kerak. Bu o'quvchilarning fan bilan yanada chuqurroq tanishishlariga yordam beradi.

O'qituvchilarni malakasini oshirish: O'qituvchilarni malakasini oshirish va darslarni interaktiv va qiziqarli o'tkazish bo'yicha treninglar o'tkazish zarur. Bu o'quvchilarning darslarga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ularni informatika faniga jalb qiladi.

Loyihalar va tanlovlar: O'quvchilarni turli loyihalar va tanlovlarda ishtirok etishga rag'batlantirish kerak. Bu ularning ijodkorligini rivojlantiradi va informatika faniga bo'lgan qiziqishini oshiradi.

Real hayot misollari: Informatika va axborot texnologiyalari fanining kundalik hayotdagi qo'llanilishi haqida misollar keltirish orqali o'quvchilarga fan qanchalik muhimligini tushuntirish kerak.

Bundan tashqari Informatika va axborot texnologiyalari darslarida o'quvchilarning qiziqishini oshirish va ularning amaliy ko'nikmalarini rivojlantirish uchun turli xil kichik loyihalarni amalga oshirish mumkin. Quyida ba'zi kichik loyihalar tayyorlashga misollar keltiramiz.

1. Veb-sayt yaratish: O'quvchilar HTML, CSS va JavaScript yordamida oddiy veb-sayt yaratishlari mumkin. Bu loyiha orqali ular veb-dizayn va dasturlash asoslarini o'rganadilar.

2. Mobil ilova ishlab chiqish: O'quvchilar App Inventor yoki boshqa dasturlash muhitlaridan foydalanib, oddiy mobil ilova yaratishlari mumkin. Bu loyiha ularning dasturlash va dizayn ko'nikmalarini rivojlantiradi.

3. Robototexnika loyihalari: LEGO Mindstorms yoki Arduino kabi platformalardan foydalanib, o'quvchilar robotlar yaratishlari va dasturlashlari mumkin. Bu loyiha ularning muhandislik va dasturlash ko'nikmalarini oshiradi.

4. O'yin yaratish: Scratch yoki Unity kabi dasturlash muhitlaridan foydalanib, o'quvchilar oddiy o'yinlar yaratishlari mumkin. Bu loyiha ularning ijodkorligini va dasturlash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

5. Ma'lumotlar tahlili: O'quvchilar Python yoki R yordamida ma'lumotlar tahlili loyihalarini amalga oshirishlari mumkin. Masalan, ular turli ma'lumotlar to'plamlarini tahlil qilish va vizualizatsiya qilishlari mumkin.

6. Sun'iy intellekt loyihalari: O'quvchilar oddiy sun'iy intellekt algoritmlarini yaratishlari va ularni turli vazifalarda qo'llashlari mumkin. Masalan, yuzni tanish yoki matnni tasniflash kabi loyihalar.

Bu loyihalar o'quvchilarning informatika va axborot texnologiyalari faniga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ularning amaliy ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Quyidagi saytlardan foydalanishni ham o'rgatishimiz kerak bo'ladi.

1. Ziyonet: Bu portal ta'lim resurslari va materiallarini taqdim etadi. O'qituvchilar uchun turli fanlar bo'yicha darsliklar, metodik qo'llanmalar va boshqa o'quv materiallari mavjud.

2. UzEdu: O'zbekiston Respublikasi maktabgacha va maktab ta'limi vazirligining rasmiy sayti bo'lib, bu yerda o'qituvchilar uchun turli kurslar, seminarlar va malaka oshirish dasturlari haqida ma'lumotlar topish mumkin.

3. Eduportal.uz: Bu portal o'qituvchilar va o'quvchilar uchun turli xil ta'lim resurslarini taqdim etadi. Bu yerda darsliklar, video darslar va boshqa o'quv materiallari mavjud.

4. Khan Academy o'zbek: Khan Academyning o'zbek tilidagi versiyasi bo'lib, bu yerda matematika, informatika va boshqa fanlar bo'yicha bepul video darslar va mashqlar mavjud.

5. Coursera va edX: Bu xalqaro platformalarda o'zbek o'qituvchilari uchun ham turli xil bepul va pullik kurslar mavjud. Bu kurslar orqali o'qituvchilar o'z bilimlarini oshirishlari va yangi ko'nikmalarni o'rganishlari mumkin.

Xulosa

Informatika va axborot texnologiyalari faniga qiziqishni oshirish, o'quvchilarning kelajakdagi muvaffaqiyatlari uchun muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqolada keltirilgan usullar va yechimlar orqali o'quvchilar informatika va axborot texnologiyalari fanini qiziqarli va amaliy tarzda o'rganishlari mumkin. Interaktiv darslar, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, o'qituvchilarni malakasini oshirish, loyihalar va tanlovlar, shuningdek, real hayot misollari orqali o'quvchilarning informatika va axborot texnologiyalari faniga bo'lgan qiziqishini oshirish mumkin. Bu usullar yordamida o'quvchilar nafaqat informatika fanini o'rganishdan zavq olishadi, balki kelajakda ushbu sohada muvaffaqiyatli mutaxassis bo'lishlari uchun yetarli bo'lgan bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. MU Xujayevich. KOMPETENTLI YONDASHUV UMUMIY O'RTA TA'LIM TIZIMINI YANGILASH OMILI SIFATIDA // International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research, 397-400.

2. Mingboyev, U.X. **Pedagogical conditions for the formation of communicative competencies of students of vocational schools using interactive teaching methods** // International Journal on Integrated Education. Volume 3, Issue XII, December 2020. Page 345-347.

3. Mingboev U.X. Informatika darslarida mashqlar vositasida o'quvchilarda kommunikativ kompetensiyalarni shakllantirish // Kasb-hunar ta'limi. -Toshkent, 2018. - №2. - B. 50-55.

4. Мингбоев У.Х. Педагогические условия формирования коммуникативного умения у студентов по специальности “информационные технологии” // Молодой ученый. – 2016. – №. 10. – С. 1249-1252.